

ጸመ ፍልሰታ ለማርያም።

እኛ ኢትዮጵያውያን፡ በዓመቱ ውስጥ ከምንጸማቸው፡ ከሰባቱ አጽዋማታችን መካከል፡ ፯ተኛዋ፡ “ጸመ ፍልሰታ” ናት። እርሷንም፡ ለኹለት ሳምታት በሚዘልቅ ሱባኤ፡ ከነሐሴ ፩ እስከ ፲፭ ቀን ድረስ እንጸማታለን። “ፍልሰታ”፡ “ፈለሰ” ከሚለውና “አንድ ሰው፡ ካለበት ተነሥቶ፤ ወይም፡ ነቅሎ፡ ወደሌላ ተዛወረ!” የሚል ትርጉም ካለው፡ የግእዝ ቃል የወጣ ኾኖ፡ ቅድስት ድንግል ማርያም፡ የመለኮትና የትስብእት ተዋሕዶ ተፈጽሞበት፡ እግዚአብሔር ወልድን ፀንሶ በወለደውና አጥብቶ ባሳደገው አካለ ሥጋዋ፡ እንደልጇ ኢየሱስ ክርስቶስ፡ በሦስተኛው ቀንና ሌሊት፡ ከመቃብር ተነሥታ፡ ወደሰማይ ማረንን ለመግለጽ፡ ተመርጦ የተመደበ ቃል ነው።

ቸሩ ፈጣሪያችን፡ በያለንበት፡ በሕይወትና በጤንነት አቆይቶን፡ ከዚህ ጊዜ ለመድረስ ካበቃን፡ ይህች፡ የፍልሰታ ጸማችንን፡ እንደተለመደው፡ እያንዳንዳችን፡ እንደየቅማችን፡ ስለራሳችንና ስለወገናችን፡ ስለአገራችንም ብቻ ሳይኾን፡ ስለዓለሙ ኹሉ ደገንነት ጭምር፡ በንስሐ ተመልሰንና በሱባኤ ተጠምደን፡ በምናካኸደው የምሕላ ጸሎታችን፡ ልንፈጽማት ይገባናል። ይኸው ጸማችንና ጸሎታችን፡ ምሕላችንና ሱባኤያችን፡ ከዚህ በፊት፡ ለ“ጸመ ኢትዮጵያ” ተዘጋጅቶልን የተገለገልንበትን፡ ያንኑ ሥርዓትና መመሪያ የተከተለ ይኾናል። ይህንም፡ የ“ጸመ ኢትዮጵያ”ን፡ የጸምና የጸሎት፡ የምሕላና የሱባኤ ሥርዓትና መመሪያ፡ በዚህ የገዛ ሰሌዳ ላይ፡ “ቤተ መዛግብት” በሚለው ክፍል ውስጥ እናገኘዋለንና፡ ያን ከፍተን፡ በመመልከትና በትመን በማውጣት፡ ልንጠቀምበት ይቻላል።

ይህች የጸመ ፍልሰታ ሱባኤ፡ በክረምት ወራት ከሚፈጸሙትና ትዝ ከሚሉን ባህሎቻችን መካከል፡ ቀዳሚዋና ዋናዋ ኾና ትገኛለች። በእርሷም፡ ካህናት፡ ትላልቆች ወንዶችና ሴቶች ምእመናን፡ ብላቴኖችና ልጆች ብቻ ሳይኾኑ፡ ሕፃናት ጭምር እየጸሙ፤ እያስቀደሱና እየቆረቡ፡ የኹለት ሳምንት የሱባኤ ጊዜያቸውን፡ በቤተ ክርስቲያንና በየቤታቸው ያሳልፈሉ።

በጸመ ፍልሰታ ሰሞን፡ የእናታችንና የንግሥታችን፡ የቅድስት ድንግል ማርያም፡ ዜና ልደቷ፤ ሕይወቷና ዕረፍቷ፤ እንዲሁም፡ እግዚአብሔር፡ እርሷን ምክንያት አድርጎ፡ ራሱን፡ ለፍጥረቱ የገለጸበትና ፍጥረቱን ያዳነበት፡ የሥጋዊው፡ ማለትም፡ ሰው የኾነበት ምሥጢር ተብራርቶ ይነገርበታል። ቅዱሳን ሓዋርያት፡ ይህን ሱባኤ፡ ለምን እንደጀመሩት፤ በዓመቱም እንዴት እንደቀጠሉት፡ ዜና መዋዕሉ ይወሳል።

በዚያ ዜና መዋዕል ውስጥ፡ ተካትተው ከሚቀርቡት፡ ዋና ዋናዎቹ ድርጊቶች መካከል፡ የሚከተሉት ይገኛቸዋል፡-

፩ኛ፡ በጥር ፳፩ ቀን ከኾነው ከድንግል ማርያም የሥጋ ዕረፍት በኋላ፡ አይሁድ በተለመደ ጠላትነታቸው፡ አስከሬኗን፡ “እናቃጥላለን!” ማለታቸው።

፪ኛ፡ በዚያን ጊዜ ግን፡ እግዚአብሔር ወልድ ሰው ኾኖ የተፀነሰበት፤ እስኪወለድ የኖረበትና ጠብቶ፡ በእቅፏ ያደገበት መቅደስ ሥጋዋ፡ በቅዱሳን መላእክት ተነጥቆ፡ ወደገነት መወሰዱ።

፫ኛ፡ ወንጌላዊው ዮሐንስ፡ ይህንኑ ምሥጢር ያየ ሲኾን፡ ሌሎቹ ሓዋርያት ባለማየታቸው፡ በነሐሴ ፩ ቀን ሱባኤ መግባታቸውና ምሥጢሩ ተገልጦላቸው፡ ቅዱስ ሥጋዋን፡ እንደገና ተቀብለው፡ በነሐሴ ፲፬ ቀን፡ በዕለተ እሑድ መቅበራቸው።

፬ኛ፡ በሦስተኛውም ቀን፡ ለማግሰኞ አጥቢያ፡ እኩለ ሌሊት ላይ፡ እንደልጇ፡ ከሙታን ተለይታ መነሣቷና በግኛው ቀን ማረን።

፩ኛ፡ ይህንኑ ትንሣኤዎንና ዕርገትዎን ለማየትና ምስክር ለመኾን የታደለው፡ ለጊዜው ሐዋርያው ቶማስ ብቻ መኾኑ።

፪ኛ፡ ልጄ፡ ኢየሱስ ክርስቶስ፡ ለትንሣኤ፡ በኩር፡ ማለትም፡ ቀዳማዊው ኾኖ፡ እርሷ፡ ድንግል ማርያም ደግሞ፡ ለዚያ፡ ለትንሣኤው ብኩርና፡ ዳግማዊትነትና ተከታይነት የበቃችበትን፡ ይህን የመለኮት ድንቅ ኃይል፡ በዚህ ጊዜ ለማየት ከመካከላቸው፡ የታደለው፡ ሐዋርያው ቶማስ ብቻ ስለነበረ፡ “እርሱ፡ ትንሣኤሽንና ዕርገትሽን አይቶ፡ እኛ፡ ለዚህ ዕድል፡ እንዴት ሳንበቃ ቀረን?” በማለት፡ የቀሩት ሐዋርያት አዝነው፡ በዓመቱ፡ በነሐሴ ፩ ቀን፡ ለኹለተኛ ጊዜ ሱባዔ መግባታቸው።

፫ኛ፡ በመጨረሻ፡ ነሐሴ ፲፮ ቀን በሚውለው በትንሣኤዎ መታሰቢያ ዕለት፡ ሐዋርያት፡ ወደሰማያዊቷ የእግዚአብሔር መንግሥት ተነጥቀው ኾኔደው፡ ቅድስት ድንግል ማርያም የምትገኝበትን ክብርና ምስጋና ማየታቸው። ልጄ ኢየሱስ ክርስቶስ፡ እርሷን፡ እናቱን፡ መንበር፡ ራሱን፡ ሠራዒ ቄስ፡ ሊቀ ሐዋርያት ጴጥሮስን፡ ረዳት ካህን፡ ቀዳሜ ሰማዕት እስጢፋኖስን፡ ሠራዒ ዲያቆን አድርጎ፡ ቀድሶ፡ እነርሱን ማቀረቡ፡ በአርእስት ተከፋፍሎና በዝርዝር ተተንትኖ ይነገራል።

በዓለ ፍልሰታ ለማርያም እና ሰማያዊ ልዕልናው።

“ፍልሰታ ለማርያም” በሚል ስያሜ፡ ነሐሴ ፲፮ ቀን ስለምትከበረው፡ የቅድስት ድንግል ማርያም፡ የትንሣኤዋና የዕርገትዋ መታሰቢያ ስለኾነችው በዓለ ዕለት፡ ለማስረዳት፡ ከዚህ የሚከተለው ሐተታ፡ በጥቂቱም ቢኾን ቀርቧል።

የዘመነ ኦሪቷ ጽላተ ኪዳን ታቦት፡ ምሳሌዋ የኾነችው፡ የእግዚአብሔር ወልድ እናት፡ ቅድስት ድንግል ማርያም፡ ለመጨረሻው፡ ለኹለተኛውና ለዘለዓለማዊው ትንሣኤ፡ በኩር ከኾነው፡ ከልጇ፡ ከኢየሱስ ክርስቶስ ቀጥላ፡ በአዲስ ኪዳን የትንሣኤ አካል፡ ከሙታን ተለይቶ የመነሣትን ክብር ያገኘች መኾኗን፡ ኢትዮጵያውያን፡ በሃይማኖት የተቀበሉት እውነታ ነው።

በዚያች ጽላተ ኪዳን ላይ፡ በራሱ፡ በእግዚአብሔር ጣቶች የተጻፈው፡ ራሱ እግዚአብሔር ቃል፡ የተቀረጸበትን ጽላት፡ የራሱ አካል አድርጎ፡ በዘመነ ብሉይ፡ መለኮታዊ ክብሩን እንደገለጸበትና አምላካዊ ኃይሉን እንደፈጸመበት ኹሉ፡ ኋላም፡ በዘመነ ሐዲስ፡ በዚያው ባሕርያዊ ጥበቡ፡ ከሥጋዎ ሥጋ፡ ከነፍሷ ነፍስ ነሥቶ፡ በተዋሐዳት፡ በቅድስት ድንግል ማርያም ሠውሩዋት፡ ያን፡ በትንሣኤው እውንና ገሃድ ያደረገውን፡ አማናዊውንና ዘለዓለማዊውን ክብሩንና ኃይሉን፡ ለእርሷም አጎናጽፎ፡ እናቱን፡ ለፍጹሙ ሕያው ማንነት አብቅቷታል።

የዚህ እውነታ መነሻ፡ ድንግል ማርያም፡ “ትፀንሲ!” ማለትም፡ “ትፀንሻለሽ!” ያላትን፡ የመልአኩን የቅዱስ ገብርኤልን የምሥራች ቃል ተቀብላ፡ “ይኮነኒ በከመ ትቤለኒ!” ማለትም፡ “እንዳልኸኝ (እንደቃልህ) ይኸንልኝ!” ባለችበት ቅጽበት፡ “ቃል ሥጋ ኾነ!” ማለትም፡ “አምላክ ሰው ኾነ!” በሚለው የሥጋዌ ምሥጢር፡ የተፈጸመው ዕውቀት ድንቅ ተአምር ነው። የዚህ እውነታ መድረሻው ደግሞ፡ “በሰማይም ያለው፡ የእግዚአብሔር መቅደስ ተክፈተ! የኪዳንም ታቦት፡ በመቅደሱ ታየ!” በሚለው፡ በዮሐንስ ራእይ ተረጋግጦ እንደተነገረው፡ በሙሴ አማካይነት፡ ለእሥራኤል ተሰጥታ ቆይታ፡ ወደኢትዮጵያውያን ተዛውራና በአደራ ተጠብቃ የኖረችው ታቦተ ጽዮን፡ በኢየሱስ ክርስቶስና በድንግል ማርያም ሕያው ሰውነት፡ ወደሰማያት ተመልሳ በምትገኝበት ህልውናዋ የተገለጠው፡ ሌላው፡ ዕውቀት ድንቅ ተአምር ነው። (ሉቃ. ፩፥ ፴-፴፰። ዮሐ. ፩፥ ፲፬። ራእ. ፲፩፥ ፲፱። ፲፪።)

ይህን ታላቅ ትንግርታዊ ቍም ነገር፤ እንዲህ በሚል ጥቂት ቃል፤ ላጠቃልልላችሁ ይቻላል፤ ይኸውም፡-

በቅድሚያ፡ በመንፈስ ቅዱስ ምስጢርና ጥበብ፡ በድንግል ማርያም ማሕፀን ላይ ዐርፎ የተፀነሰው፡ ያው፡ በጽላቷ ላይ ተቀርጾ የነበረው፡ የእግዚአብሔር ቃል፡ እርሱም፡ ኢየሱስ ክርስቶስ መኾኑን፡

ቀጥሎ፡ የኢየሱስ ክርስቶስ ምሳሌ የኾነችው፡ ጽላተ ኪዳንና የድንግል ማርያም ምሳሌ የኾነችው፡ የጽላቷ ማደሪያ ታቦት (ሣጥን)፡ ኹለቱም፡ በምድር ላይ ከነበሩበት ግዙፍ ህልውናቸው ተሠውረው፡ በሰውነት መገለጻቸውን፡

በመጨረሻም፡ በሕይወተ ሥጋ ኖረው፡ ተልእኳቸውንም ፈጽመው፡ በአዲሱ ኪዳን የትንሣኤ አካል፡ ከሙታን ተለይተው ከተነሡ በኋላ፡ በዚያ ሕያው አካላቸው፡ ወደሰማይ ዐርገው፡ ዛሬ፡ ኢየሱስ ክርስቶስና ድንግል ማርያም፡ በሰማይና በምድር በሰፊነቸው በዘለዓለማዊቷ መንግሥታቸው ነግሠውና በሰማያዊው ዙፋናቸው ላይ ተቀምጠው የሚገኙ መኾናቸው ነው፡፡

የእመቤታችን፡ የቅድስት ድንግል ማርያም፡ የእናትነቷና የንግሥትነቷ፡ የሃይማኖትነቷና የአገርነቷም ፍቅር፡ በቅዱሱ ኪዳን ኢትዮጵያውያን ዘንድ፡ እጅግ የጠለቀና የመጠቀ በመኾኑ፡ ቅዱሳን ሐዋርያት፡ ለአምላክ እናት፡ ለቅድስት ድንግል ማርያም፡ ባላቸው ፍቅር፡ በጾም፡ በጸሎትና በምጽዋት ተጠምደው፡ ኹለት ጊዜያት ያካኼዱትን፡ ይህን የኹለት ሳምንታት ሱባዔ፡ እኒሁ፡ ኢትዮጵያውያን፡ በዚሁ መልክ፡ ለኹለት ሳምንታት፡ በሱባዔ ተወስነው የሚፈጽሙት፡ በዚህ ምክንያት ነው፡፡ በነሐሴ ፲፮ ቀን የሚውለውን፡ የፍልሰታዋን፡ ማለትም፡ የትንሣኤና የዕርገት በዓሏንም፡ “ከመ ትንሣኤ ወልዳ!” ማለትም፡ “ፍልሰቷ፡ እንደልጅዋ ትንሣኤ ስለኾነ፡ እንደልጇ ትንሣኤ በዓል አድርገው ያክብሩት!” ሲሉ፡ የቀደሙት ወላጆቻቸው የደነገቱትን ተከትለው፡ እንደልጇ፡ ኢየሱስ ክርስቶስ ትንሣኤ፡ በታላቅ ሓሄትና ይባቤ ያክብሩታል፡፡

ኢትዮጵያውያን፡ በዚህ በዓላቸው ዕለትና ወራት፡ የሚሰማቸው ደስታ፡ በቃላት ሊገለጽ የማይቻለውን፡ በልጇ የትንሣኤ በዓል ጊዜ የሚሰማቸውን ይመስላል፡፡ ይህ የተመስጦ ስሜታቸው ከሚገለጽባቸውና እግዚአብሔር፡ እንደቃል ኪዳን፡ በየልባችን ከጻፋቸው፡ የማኅሌትና የመዝሙር በረከቶቻቸው መካከል፡ “ንግሥተ ሰማያት ወምድር፡ ማርያም ድንግል! ተፈጸመ ትንሣኤሃ፡ ወዕርገታ ዘልዑል!” እያሉ የሚያቀርቡት ዝማሬ ይገኛል፤ የዚህም ትርጉም፡ “የሰማይና የምድር ንግሥት የኾነችው፡ የድንግል ማርያም ትንሣኤና ዕርገቷ፡ እንደልዑል አምላክ ልጇ ትንሣኤና ዕርገት፡ እውን ኾኖ ተፈጸመ!” የሚል ነው፡፡

ደግሞም፡ እግዚአብሔር፡ ለሰብአዊ ፍጡሩ ዐቅዶ ያዘጋጀው የቸርነት ሥራው፡ ለመጨረሻው ዘውድ የበቃ መኾኑ፡ በእርሷ፡ በቅድስት ድንግል ማርያም የተረጋገጠበት፡ የዚህ ዕውቀት ድንቅ ተአምሩ ዜና፡ በየጊዜያቱና በየበታው፡ በየምክንያቱም የሚነገር ከመኾኑ ጋር፡ እኒሁ ኢትዮጵያውያን፡ በዚያ በዓላቸው ላይ፡ “ተንሥኣት እሙታን፡ ማርያም ድንግል! ከመ ትንሣኤ ወልዳ ዘልዑል!” ማለትም፡ “ድንግል ማርያም፡ ከሙታን ተለይታ ተነሣች! ይኸውም፡ ልዑል አምላክ ልጇ እንደተነሣው ትንሣኤ ነው!” የሚለውን የምሥራች ቃል ይለዋወጣሉ፡፡

ይህ የደስታ መንፈስና ሥርዓት፡ የልጇ፡ የበዓል ትንሣኤው ወራት፡ እስከበዓል መንፈስ ቅዱስ፡ ለአምሳ ቀናት ተራዝሞ፡ እንደሚከበር ኹሉ፡ የእርሷም፡ የትንሣኤ በዓሏ፡ እስከነሐሴ ፳፩ ቀን ድረስ ይቀጥላል፡፡

እንግዲህ፡ እኛ ኢትዮጵያውያን፡ የአዲሱ ዓመት መጀመሪያ ከኾነው፡ ከመስከረም ፩ ቀን የልደታት በዓል በፊት፡ የዓመቱ የመጨረሻ ታላቁ በዓላችን አድርገን፡ በየዓመቱ፡ በነሐሴ ፲፮ ቀን፡ በያለንበት በምናከብረው፡ የበዓለ ፍልሰታ ለማርያም ሌሊት፡ የምንፈጽመው ሥርዓተ ቅዳሴ፡ ዮሐንስ፡ በራእዩ ያየውን፡ ያንን የሰማዩን ሥርዓት፡ በምድርም ላይ እውን አድርገን፡ ሊቀ ካህናታችንና ንጉሠ ነገሥታችን፡ ኢየሱስ ክርስቶስ፡ ምድራዊትና ሰማያዊት መቅደሱ በኾነችው፡ በቅድስት ንግሥት እናቱ፡ በድንግል ማርያም መንበርነትና ታቦትነት ቀድሶ፡ ሐዋርያትን እንዳቆረበ፥ እንዲሁ፡ እኛም፡ የእግዚአብሔር መንግሥት በኾነችው፡ ኢትዮጵያ፡ ዕለቲቱን በማዘከር፡ መንፈሳዊት በኾነችው፡ ምድራዊት መቅደሱ፡ ያንኑ ሰማያዊ ሥርዓት፡ መልሰን መፈጸማችን መኾኑን ማመን ይገባናል።

ጸመ ጳጉሜ።

“ጸመ ፍልሰታ” ካበቃች በኋላ፡ ኹለት ሳምንቶችን ቆይተን፡ በመስከረም ፩ ቀን ለሚውለው፡ ለእውነተኛው የልደት በዓል፡ ሰሙነ ዋዜማ የኾነችውና እስካኹን፡ በፈቃድ ስትጸም የቆየችው ጳጉሜ፡ አኹን ራሷን ችላ፡ ለጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስና ለእመቤታችን ድንግል ማርያም የልደታት ቀን፡ እንደጸመ ገሃድ፥ ለእኛ፡ ለኢትዮጵያውያን ልጆቻቸው ደግሞ፡ “ሰሙነ ሱባዔ” ኾና፡ አዲሱን ዓመተ ምሕረት፡ በንስሐ ተዘጋጅተን ስለምንቀበልባት፥ ከሌሎቹም፡ የዓመቱ አጽዋማታችን፡ እንደአንዲቱ ተቈጥረን፡ በአግባቡ ስለምትጸም፡ “ጸመ ጳጉሜ”፥ ወይም፡ “የጳጉሜ ጸም” ትባላለች።

አዎን! መስከረም ፩ ቀን፡ ክፉውን ኹሉ፡ ካረጀው ዓመት ጋር፡ ከወዲሁ ጥለንና ትተን፥ አስወግደንም፥ የእየራሳችንን ኹለንተና፡ ለመንፈስ ቅዱስ ማደራያነት፡ በንስሐ አድሰን፥ ኢየሱስ ክርስቶስ፡ ከድንግል ማርያም በመወለዱ፡ የተገኘውን፡ ዘለዓለማዊውን የምሕረት ዘመን፡ እንደአዲስ ተሸላሚ፡ የክብር ልብስና የሕይወት አክሊል ተቀብለን፡ የምንጎናጸፍባትና የምንቀዳጅባት፡ ቅድስት ዕለት ናት።

ከዚህ የተነሳም፡ የጌታችንንና የእመቤታችንን የልደት በዓላት፡ እውነተኛና ተገቢ በኾነው፡ የአምልኮ መንፈስ ለማክበር፡ ነፍሳችንንና ሥጋችንን፥ መንፈሳችንንም፡ በሥጋ ወደሙ ቀድሰን፡ ሰውነታችንን፡ ለቅዱሱ ሕይወት የምናበቃባት፥ በአገርነትና በመንግሥትነት፡ የነጻነት በዓሏን፡ በዚያች ዕለት ለምናከብርላት፡ “ኢትዮጵያ” ለተባለችው፡ እናቱና እናታችንም፡ “ዕንቁጣጣሽ! (እነሆ፡ ዕንቁ ለጣትሽ!)” ብለን፡ የደስታንና የምስጋናን ገጸ በረከትን የምናቀርብባት፥ እርስ በርሳችንም፡ የአበባ ነዶና ጎንጎን አዘጋጅተን፡ “የምሥራች! እንኳን አሸጋገረን! እንኳን አደረሰን!” እያልን፡ መልካም ምኞታችንን የምንለዋወጥባት፡ የተመረጠች ቀን ናት።

ስለዚህ፡ በዚህ መልክ፡ ከአሮጌው ዓመት፡ ወደአዲሱ ዓመት የምንሸጋገርባትን ይህችን ጳጉሜን፡ እኛ ኢትዮጵያውያን፡ ንዑስ ሱባዔ አድርገን፡ በጸም፥ በጸሎትና በምጽዋት እናሳልፋታለን።